

Οι απόψεις των Εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Εύβοιας από την εφαρμογή της εξ αποστάσεως σύγχρονης εκπαίδευσης το σχολικό έτος 2020-2021

Ιωαννίδη Μαρία Ιωάννα

Πτυχιούχος ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
ioannidimariaioanna@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία διερευνά τις απόψεις των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής (ΕΦΑ) που εργάζονται στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Εύβοιας από την εφαρμογή της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκε στο μεγαλύτερο μέρος της σχολικής χρονιάς 2020-21 λόγω του εγκλεισμού που έφερε η πανδημία. Δείγμα ήταν 55 εκπαιδευτικοί (το 40% όσων εργάζονταν τη σχολική χρονιά 2021-22 στα σχολεία του νησιού). Χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο με 6 ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών για τα δημογραφικά στοιχεία και με 12 ερωτήσεις κλειστού τύπου πενταβάθμιας κλίμακας Likert. Τα βασικά ευρήματα δείχνουν ότι σε μεγάλο ποσοστό οι εκπαιδευτικοί του δείγματος δεν έμειναν ευχαριστημένοι από την υποστήριξη του Υπουργείου Παιδείας (78,1%) και του Συντονιστή Εκπαίδευσης (50,9%). Συνδυάζοντάς επιπλέον τα αποτελέσματα με τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν, παρατηρήθηκε ότι οι ΕΦΑ σε ποσοστό 65,5 % θεωρούν ότι η Διεύθυνση του σχολείου έλυσε προβλήματα της τηλεεκπαίδευσης, ενώ 56,4% θεωρούν ότι η εμπειρία από την εξ αποστάσεως σύγχρονη τηλεεκπαίδευση ήταν αρνητική.

Λέξεις κλειδιά: Εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής, εξ αποστάσεως σχολική σύγχρονη εκπαίδευση

Εισαγωγή

Το κλείσιμο των σχολείων τον Μάρτιο του 2020 λόγω της πανδημίας, υποχρέωσε τους εκπαιδευτικούς φορείς παγκοσμίως, αλλά και στην Ελλάδα, να χρησιμοποιήσουν την εκπαίδευση από απόσταση. Η πρώτη αυτή βεβαιωμένη και κυρίως ασύγχρονη χρήση της, δημιούργησε πολλούς προβληματισμούς, άγχος και δυσκολίες στους συμμετέχοντες (Αναστασιάδης, 2020). Την επόμενη σχολική χρονιά 2020-2021, τα σχολεία έκλεισαν τον Νοέμβριο του 2020 και υλοποιήθηκε κυρίως σύγχρονη εκπαίδευση από απόσταση, η οποία λειτούργησε ακολουθώντας το ωρολόγιο πρόγραμμα των σχολείων, με πολλά προβλήματα στο δίκτυο, με ελλείψεις σε υπολογιστές σε όλους, κυρίως με κλειστές κάμερες για τους μαθητές, με μικρή υποστήριξη από τους αρμόδιους φορείς. Αυτή η εκπαίδευση από απόσταση σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, όπως ονομάστηκε (Hodges, Moore, Lockee, Trust & Bond, 2020), βοήθησε στο να κρατηθούν κοντά στο σχολείο και στη μαθησιακή διαδικασία μαθητές και εκπαιδευτικοί και φανέρωσε την ανάγκη ουσιαστικής επιμόρφωσης στην εκπαίδευση από απόσταση με τη αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (εφεξής ΤΠΕ).

Μέσα σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία η ειδικότητα των Εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής (εφεξής ΕΦΑ) βρέθηκε αντιμέτωπη με επιπλέον προβληματισμούς. Το κατεξοχήν κινητικό μάθημα του σχολείου, περιόρισε τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές μπροστά σε μια οθόνη. Η πρόκληση ήταν μεγάλη.

Αναγνωρίζοντας πως οι απόψεις των εκπαιδευτικών αποτελούν έναν από τους κυριότερους παράγοντες που επηρεάζουν την εφαρμογή της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης (εφεξής εξΑΕ) (Μαχαιρίδου, Αντωνίου, 2017), κατανοώντας τις δυσκολίες που δημιούργησαν τα κλειστά σχολεία και ο εγκλεισμός λόγω της πανδημίας, σχεδιάστηκε η παρούσα έρευνα. Κρίνεται αναγκαία η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών ΦΑ για τις δυσκολίες που συνάντησαν και για να αποτυπωθούν αλλά και για να σχεδιαστούν

κατάλληλες παρεμβάσεις. Σκοπός της ήταν να διερευνήσει τις απόψεις των ΕΦΑ από την εμπειρία τους κατά την υλοποίηση της εξΑΕ τη σχολική χρονιά 2020-21. Η δομή της παρούσας εργασίας επιμερίζεται σε θεωρητική διασαφήνιση της σχολικής εξΑΕ, επεξηγεί την επείγουσα απομακρυσμένη εκπαίδευση που υλοποιήθηκε στην Ελλάδα και εξετάζει το μάθημα της Φυσικής Αγωγής στα πλαίσια της εξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ. Στη συνέχεια παρατίθεται η μεθοδολογία της έρευνας, τα αποτελέσματα, η συζήτηση και τα συμπεράσματα.

Σχολική εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Η σχολική εξΑΕ άρχισε να υλοποιείται από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα ως μαθήματα δι' αλληλογραφίας καλύπτοντας μαθησιακές ανάγκες ανηλίκων και ενηλίκων μαθητών σε απομακρυσμένα μέρη (Βασάλου, 2005). Στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα και με τη βοήθεια της ανάπτυξης των ΤΠΕ, εξελίσσεται σε διαδικτυακή, καλύπτει ευρύ φάσμα σπουδών και αναδεικνύει νέους τρόπους εκπαιδευτικής διαδικασίας ενισχύοντας την αυτονομία και την ευρετική πορεία αυτομάθησης (Λιοναράκης, 2001). Στοιχεία προαπαιτούμενα για την εξΑΕ θεωρούνται η οργανωμένη εκπαιδευτική διαδικασία με την αξιοποίηση ΤΠΕ, η κάλυψη μαθησιακών αναγκών όλων των ατόμων και όλων των ηλικιών και το αναγκαίο πολυμορφικό, ειδικά δομημένο για εξΑΕ, εκπαιδευτικό υλικό (Βασάλου, 2005).

Επείγουσα Απομακρυσμένη Εκπαίδευση και ελληνική σχολική πραγματικότητα

Οι συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία (Covid 19) οδήγησαν μεταξύ άλλων και στο κλείσιμο των σχολικών μονάδων. Η Unesco (2020) υπολόγισε σε 1,5 δισεκατομμύρια τα παιδιά που βρέθηκαν εκτός σχολείου στη διάρκεια της πρώτης καραντίνας (άνοιξη του 2020) σε 165 χώρες. Ταχύτατα και στην Ελλάδα, χρειάστηκε να εφαρμοστεί η εξΑΕ σε μια προσπάθεια να καλυφθούν μαθησιακές, κοινωνικές και ψυχολογικές ανάγκες των μαθητών (Αναστασιάδης, 2020). Από πολλούς ερευνητές η παρεχόμενη εκπαίδευση αυτής της περιόδου ονομάστηκε «επείγουσα απομακρυσμένη εκπαίδευση» και χαρακτηρίστηκε ως διδασκαλία έκτακτης ανάγκης (Hodges et al, 2020; Γιαβρίμης, Φερεντίνου, 2022).

Στην Ελλάδα στην αρχή (πρώτη περίοδος καραντίνας) το βάρος δόθηκε στην ασύγχρονη εξΑΕ και ακόμα και όταν στη δεύτερη καραντίνα (Νοέμβριος 2020 και ύστερα) οργανώθηκε η σύγχρονη εξΑΕ η προσπάθεια παρέμεινε επικεντρωμένη στη μηχανιστική μεταφορά του ωρολογίου προγράμματος των σχολείων, το μάθημα εγκλωβίστηκε, κυρίως, σε διαδικασία μετάδοσης πληροφοριών και η αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών ή μαθητών μεταξύ τους παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα (Αναστασιάδης, 2020). Ταυτόχρονα αναδείχθηκαν μεγάλα προβλήματα όπως οι ανεπαρκείς ηλεκτρονικές υποδομές σε εκπαιδευτικούς και μαθητές, οι ελλείψεις γνώσεις ΤΠΕ των περισσότερων, οι λίγες επιμορφώσεις που άρχισαν να υλοποιούνται καθώς και το περιορισμένο κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, διαρθρωμένο για εξΑΕ (Καραγγέλου, 2020). Παράλληλα όμως οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αλληλοϋποστηρίχτηκαν και συμμετέχοντας σε άτυπες ομάδες μπόρεσαν να ανταποκριθούν σε κάποιο βαθμό στις δυσκολίες που αντιμετώπισαν (Αναστασιάδης, 2020).

Το μάθημα της Φυσικής Αγωγής με την αξιοποίηση των ΤΠΕ και στην εξΑΕ

Η Φυσική Αγωγή (εφεξής ΦΑ) είναι το μάθημα που εκ της φύσης του και του προγράμματος σπουδών του είναι συνυφασμένο σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης με την κίνηση, το παιχνίδι, την άσκηση και τον αθλητισμό. Προτεραιότητα, σύμφωνα με τους Οδηγούς σπουδών και του Δημοτικού (Δέρρη, Εμμανουηλίδου, Βασιλειάδου, 2014) και του Γυμνασίου (Διγγελίδης, Μυλωνάς, Παπαϊωάννου, 2014), καθώς και με το νέο Πρόγραμμα Σπουδών (2021) είναι η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και διαμέσου αυτών η βελτίωση της υγείας τους και η καλλιέργεια των ικανοτήτων τους. Αναρωτιέται έτσι κανείς για το αν προσφέρεται η ΦΑ για αξιοποίηση των ΤΠΕ. Όμως η ανάγκη να αποκτήσουν οι μαθητές δια βίου υγιείς στάσεις και συμπεριφορές επιτυγχάνεται εκτός από την όποια κινητική δραστηριότητα, με την καλλιέργεια γνωστικών λειτουργιών, μετασχηματίζοντας τις πληροφορίες σε γνώση. Οι ΤΠΕ έρχονται να ενισχύσουν αυτή τη δυνατότητα στον ΕΦΑ,

διευκολύνοντας το έργο του με ένα ενδιαφέροντα και ελκυστικό τρόπο σε μια διαδικασία που μπορεί να επεκτείνει τη δράση του μαθήματος (Αντωνίου, 2017). Επιπλέον οι ΤΠΕ ως μέρος της ζωής ιδιαίτερος των εφήβων, μπορούν στο μάθημα της ΦΑ να διαδραματίσουν τον σημαντικό ρόλο της ενίσχυσης του ενδιαφέροντός τους στη φάση της ζωής τους που η παρακίνησή τους για το μάθημα της ΦΑ μειώνεται (Ψώχιου, 2021).

Ως σχετικά πρόσφατα, η στάση των ΕΦΑ απέναντι στις ΤΠΕ ως εργαλείο του μαθήματος φαινόταν θετική, παρόλο που αναγνώριζαν την ανάγκη για ουσιαστική επιμόρφωση στη χρήση τους και στην αξιοποίηση εκπαιδευτικών υλικών ειδικά δημιουργημένων για τις ανάγκες του μαθήματος (Μαχαιρίδου, Αντωνίου, 2017, Παπαμίχου, 2019). Όμως η προσέγγιση των ΕΦΑ για την εξΑΕ με τη χρήση ΤΠΕ λόγω της επείγουσας κατάστασης του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας, διαμορφώθηκε κάτω από πιεστικές συνθήκες και έγινε πιο επιφυλακτική (Ψώχιου, 2021). Χρειάστηκε στο νέο εκπαιδευτικό περιβάλλον που αντιμετώπισαν να αναπτύξουν ταχύτατα νέες δεξιότητες και να ανταποκριθούν σε σύνθετους ρόλους με μικρή, συχνά, καθοδήγηση και επιμόρφωση.

Οι οδηγοί σπουδών για το μάθημα (Δέρρη κ.ά., 2014; Διγγελίδης κ.ά., 2014) καθώς και το νέο πρόγραμμα Σπουδών του Δημοτικού (2021) προβλέπουν σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες την αξιοποίηση των ΤΠΕ και προτείνουν κάποιες δραστηριότητες. Μέσα στα τελευταία χρόνια ποικίλο εκπαιδευτικό υλικό παράχθηκε, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και ψηφιακά υλικά ΦΑ (ενδεικτικά Αίσωπος, Φωτόδεντρο, ψηφιακά βιβλία του μαθήματος), πολλά ιστολόγια με εκπαιδευτικό υλικό ΦΑ στη διάρκεια της πανδημίας προετοιμάστηκαν από τους Συντονιστές Εκπαίδευσης του μαθήματος με τη βοήθεια των ΕΦΑ της πράξης (ενδεικτικά: <https://efadthess.blogspot.com/>). Όμως υπολείπεται η ουσιαστική επιμόρφωση των ΕΦΑ για τον τρόπο εργασίας στην εξΑΕ. Ακόμη και στον πρόσφατο οδηγό του ΙΕΠ (2020) για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό μαθήματος εξΑΕ δεν προσφέρονται ιδιαίτερες οδηγίες για τον ΕΦΑ.

Παρόλο που ο έντονα βιωματικός, κινητικός και ομαδοσυνεργατικός χαρακτήρας του διαζώσης μαθήματος ΦΑ δεν αντικαθίσταται, η πρόσφατη εμπειρία των εγκλεισμών λόγω της πανδημίας ανέδειξε τα οφέλη της εξΑΕ και στη ΦΑ: προώθηση γνωστικών στόχων, ενίσχυση κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων, εμπλουτισμό με διαδραστικό περιεχόμενο, παρώθηση σε προσαρμοσμένες κινητικές δραστηριότητες (στο σπίτι, με απλά υλικά, με τους γονείς κ.ά.) (Σαρηβασιλείου, 2020). Κατανοώντας την ανάγκη διερεύνησης των δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι ΕΦΑ στη διάρκεια της εφαρμογής της εξ αποστάσεως σύγχρονης εκπαίδευσης σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε η παρούσα έρευνα.

Μεθοδολογία της έρευνας

Σκοπός της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα

Η έρευνα αυτή είχε σκοπό να διερευνήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής που εργάζονται στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Εύβοιας τη σχολική χρονιά 2021-22 από την εφαρμογή της εξ αποστάσεως σύγχρονης εκπαίδευσης την προηγούμενη σχολική χρονιά (2020-21), όταν τα σχολεία έκλεισαν λόγω της πανδημίας.

Τα ερευνητικά ερωτήματα συνοψίζονται στα εξής:

- Αν ικανοποιήθηκαν οι ΕΦΑ από την ενημέρωση και την υποστήριξη που έλαβαν από το Υπουργείο Παιδείας, τον αρμόδιο Συντονιστή/ την αρμόδια Συντονίστρια Εκπαίδευσης και τη Διεύθυνση του σχολείου τους σχετικά με τον τρόπο υλοποίησης του μαθήματος και τα προβλήματα που ανέκυπταν με τα ηλεκτρονικά μέσα.
- Αν ικανοποιήθηκαν οι στόχοι του μαθήματος σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα και αν οι ίδιοι αποκόμισαν θετική εμπειρία.
- Αν ήταν επιβαρυντικά τα ιδιαίτερα προβλήματα λόγω της φύσης του μαθήματος (πρακτική άσκηση, υλικά, κ.ά.), λόγω της σχέσης με τους γονείς και λόγω της έλλειψης σε κατάλληλες υποδομές.

Συμμετέχοντες

Χρησιμοποιήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο κατασκευασμένο από την ερευνήτρια, σε απόσταση από τους ερωτώμενους και στη συνέχεια αξιοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS for Windows (Version 20). Στην έρευνα συμμετείχαν 55 εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής της εκπαιδευτικής περιφέρειας Εύβοιας και που υπηρετούσαν στο νησί κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2021 – 2022. Ορίστηκε το πλαίσιο της δειγματοληψίας (Cohen, Manion & Morisson, 2008) το οποίο αποτελούσαν όλα τα σχολεία, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια της Εύβοιας.

Για τη δημιουργία του ερωτηματολογίου προηγήθηκαν προσωπικές συνεντεύξεις (Mason, 2010) με 4 Εκπαιδευτικούς ΦΑ (δύο της Α/θμιας και δύο της Β/θμιας) με στόχο τη διερεύνηση του τρόπου εργασίας και της βοήθειας που έλαβαν κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2020-2021. Στη συνέχεια το ερωτηματολόγιο που κατασκευάστηκε από την ερευνήτρια με τις συνοδευτικές διευκρινήσεις του, δόθηκαν σε ένα μικρό πιλοτικό δείγμα 5 εκπαιδευτικών ΦΑ. Σε αυτήν την προκαταρκτική χορήγηση (Παπαναστασίου & Παπαναστασίου, 2005) ελέγχθηκε η κατανόηση, η εικόνα και ο χρόνος συμπλήρωσής του, ο οποίος υπολογίστηκε στα 15 λεπτά. Μετά την πιλοτική χορήγηση δεν έγιναν τροποποιήσεις στη δομή και στα ερωτήματά του. Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε δεν είχε προηγουμένως σταθμιστεί, αφού δημιουργήθηκε από την ερευνήτρια και βασίστηκε στις συνεντεύξεις ορισμένων ΕΦΑ, όπως προειπώθηκε. Ήταν ανώνυμο και δεν περιείχε προσωπικά δεδομένα, ώστε να μην εγείρονται θέματα ηθικής τάξης και δεοντολογίας.

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από δύο μέρη. Στο πρώτο τοποθετήθηκαν έξι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής που εξέταζαν δημογραφικά στοιχεία και στο δεύτερο μέρος υπήρχαν δώδεκα ερωτήσεις κλειστού τύπου πενταβάθμιας κλίμακας Likert (από το διαφωνώ απόλυτα έως το συμφωνώ απόλυτα). Οι τρεις πρώτες ερωτήσεις διερευνούσαν την ικανοποίηση των ΕΦΑ από τη βοήθεια που έλαβαν για την εξΑΕ από το Υπουργείο Παιδείας, τον Συντονιστή Εκπαίδευσης και τον Διευθυντή του σχολείου τους. Οι επόμενες οκτώ ερευνούσαν επιμέρους δυσκολίες από τη εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης όπως το εκπαιδευτικό υλικό, την υλικοτεχνική υποδομή, τις σχέσεις με τους γονείς. Η δωδέκατη ερώτηση ζητούσε να τοποθετηθούν αξιολογικά απέναντι στην τηλεκπαίδευση της χρονιάς 2020-21.

Χορήγηση του ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των σχολείων με την παράκληση προς τους Διευθυντές να το προωθήσουν στους εκπαιδευτικούς ΦΑ των σχολείων τους. Στη συνέχεια με τηλεφώνημα ενισχύθηκε αυτό το αίτημα. Η έρευνα διήρκεσε από τον Νοέμβριο του 2021 μέχρι το τέλος του έτους 2021.

Το ερωτηματολόγιο (<https://forms.gle/RVdWzbaNknQqHMcz8>) δημιουργήθηκε στο περιβάλλον Google form και με αυτό βεβαιώνονταν όλοι για την ανωνυμία και εξυπηρετούνταν σε χρόνο και τόπο συμπλήρωσης. Από τους 139 εκπαιδευτικούς ΦΑ (79 της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και 60 της Δευτεροβάθμιας που εργάζονται στα σχολεία της Εύβοιας τη σχολική χρονιά 2021-22), που η ερευνήτρια υποθέτει ότι έλαβαν το ερωτηματολόγιο, υποβλήθηκαν έγκαιρα συμπληρωμένα τα 58 (42%) και από αυτά χρησιμοποιήθηκαν τα 55 που ήταν πλήρη και στα οποία δεν παρατηρήθηκε τυχαίος τρόπος συμπλήρωσης (40% ποσοστό συμμετοχής). Από τους 79 ΕΦΑ που εργάζονται στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στο δείγμα συμμετείχε το 36,7%, ενώ από τους 60 ΕΦΑ της Δευτεροβάθμιας, συμμετείχε το 43,3%. Όσον αφορά το τελικό μέγεθος του δείγματος, υπερβαίνοντας τον αριθμό 30, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, κρίνεται αρκετά ικανοποιητικό και θεωρείται στατιστικά σημαντικό δείγμα (Cohen et al, 2008).

Εγκυρότητα, αξιοπιστία και περιορισμοί της έρευνας

Το χρονοδιάγραμμα που πλαισίωσε τη μεθοδολογία της έρευνας, η διαδικασία της δειγματοληψίας και η επιλογή ερευνητικού εργαλείου προδιέγραψαν την εγκυρότητά της. Η σωστή ενημέρωση των συμμετεχόντων, η διαβεβαίωση της ανωνυμίας τους, την εξασφάλισαν περαιτέρω (Cohen et al, 2008).

Λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς ότι επρόκειτο για μελέτη απόψεων συγκεκριμένων εκπαιδευτικών της Εύβοιας που εφάρμοσαν την εξΑΕ κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες και ότι η ανάλυση των αποτελεσμάτων δεν σκοπεύει σε γενίκευση, αλλά προσπαθεί να αναδείξει ενδιαφέροντα σημεία του θέματος, η αξιοπιστία της έρευνας επιτεύχθηκε με την αποφυγή της υποκειμενικής ερμηνείας των αποτελεσμάτων και της γενίκευσης των συμπερασμάτων. Επιπλέον περιορισμός της έρευνας ήταν ο χαμηλός βαθμός ανταπόκρισης του δείγματος στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, ο οποίος βαθμός δύναται να μεγεθυνθεί με τη φυσική παρουσία των ερευνητών (Αθανάτου & Υφαντόπουλος, 2021).

Αποτελέσματα

Δημογραφικά στοιχεία

Δείγμα της έρευνας ήταν 55 ΕΦΑ που εργάζονται το τρέχον σχολικό έτος στα σχολεία της Εύβοιας. Από αυτούς γυναίκες ήταν 34(61,8%) και άντρες 21(38,2%). Όσον αφορά την οικογενειακή τους κατάσταση οι 44 δήλωσαν παντρεμένοι (80,0%) και 11 ανύπαντροι(20,0%). Στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση απασχολούνται οι 29(52,7%) ενώ στη Δευτεροβάθμιας 26(47,3%). Μόνιμη υπηρεσιακή σχέση έχουν οι 43(78,2%) ενώ αναπληρωτές εργάζονται οι 12(21,8%). Έτη υπηρεσίας είχαν οι 10(18,1%) 1-10, οι 16(29,1%) 11-20, οι 20(36,4%) 21-30 έτη και 9(16,4%) 31-40 έτη υπηρεσίας. Από τους συμμετέχοντες οι 42 είχαν πτυχίο Πανεπιστημίου (76,4%) και οι υπόλοιποι 13 και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (23,6%). Κανείς δεν είχε διδακτορικό τίτλο.

Αποτελέσματα απαντήσεων ανά ερώτηση.

Τα αποτελέσματα των απαντήσεων στις ερωτήσεις της έρευνας παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες ανά τρεις ερωτήσεις, όπου καταγράφονται ο βαθμός συμφωνίας του εκπαιδευτικού, η συχνότητα και το ποσοστό των απαντήσεων.

Η πρώτη ερώτηση αφορούσε στο αν η ενημέρωση από το Υπουργείο Παιδείας προς τους καθηγητές Φυσικής Αγωγής για την τηλεκπαίδευση ήταν ικανοποιητική. Η κατανομή των απαντήσεων των εκπαιδευτικών φαίνεται στον πίνακα 1, από όπου προκύπτει ότι το 40,0% διαφωνούν απόλυτα ότι ήταν ικανοποιητική η ενημέρωση, το 38,1% διαφωνεί, το 16,4% δεν είναι βέβαιο για την απάντηση και το 5,5% συμφωνεί για την ικανοποιητική ενημέρωση που έλαβε.

Πίνακας 1: Συχνότητες και ποσοστά 1^{ης}, 2^{ης} και 3^{ης} ερώτησης

Βαθμός συμφωνίας	Ερώτηση 1		Ερώτηση 2		Ερώτηση 3	
	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Συχνότητα N	Ποσοστό %
Διαφωνώ απόλυτα	22	40,0%	18	32,7%	2	3,6%
Διαφωνώ	21	38,1%	10	18,2%	5	9,1%
Δεν είμαι σίγουρος	9	16,4%	15	27,3%	12	21,8%
Συμφωνώ	3	5,5%	12	21,8%	26	47,3%
Συμφωνώ απόλυτα	0	0,0%	0	0,0%	10	18,2%
Σύνολα	55	100,0%	55	100,0%	55	100,0%

Η δεύτερη ερώτηση διερευνούσε το αν η επιμόρφωση από τον/την Συντονιστή /ίστρια Φυσικής Αγωγής της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης για το πώς να εργαστούν οι Εκπαιδευτικοί ΦΑ με τη Webex και για το πώς να προσαρμόσουν το μάθημά τους στην τηλεκπαίδευση ήταν ικανοποιητική. Οι απαντήσεις τους στον Πίνακα 1, μεσαία στήλη, καταδεικνύουν ότι το 32,7% διαφωνεί απόλυτα ότι έλαβε ικανοποιητική ενημέρωση από τον Συντονιστή, το 18,2% διαφωνεί, δεν είναι σίγουρος/η το 27,3%, ενώ το 21,8% συμφωνεί. Η τρίτη ερώτηση εξέταζε το αν η Διεύθυνση του σχολείου προσπάθησε ικανοποιητικά να λύσει τα προβλήματα που ανέκυπταν στη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης. Σύμφωνα με τις απαντήσεις του πίνακα 1, τελευταία στήλη, το 3,6% διαφωνεί απόλυτα, το 9,1% διαφωνεί, το 21,8% δεν είναι σίγουρο, το 47,3% συμφωνεί και το 18,2% συμφωνεί απόλυτα ότι η Διεύθυνση του σχολείου προσπάθησε ικανοποιητικά.

Στην τέταρτη ερώτηση για το αν οι στόχοι της Φυσικής Αγωγής σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα μπορούσαν να κατακτηθούν ικανοποιητικά, έτσι όπως υλοποίησε ο ερωτώμενος/η το μάθημά του/της κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης, οι απαντήσεις του πίνακα 2 καταδεικνύουν ότι διαφωνεί απόλυτα το 18,2%, διαφωνεί το 21,8%, δεν είναι σίγουρος/η το 40,0%, συμφωνεί το 18,2% και συμφωνεί απόλυτα το 1,8%. Η πέμπτη ερώτηση ήταν: «Από όσο γνωρίζω ο κάθε εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής (ΦΑ) ακολούθησε δικό του τρόπο διδασκαλίας. Κάποιοι μόνο θεωρία, κάποιοι θεωρία και πρακτική άσκηση». Οι απαντήσεις του πίνακα 2, δείχνουν ότι διαφωνεί απόλυτα το 5,5%, δεν είναι σίγουρος/η το 10,9%, ενώ το 50,9% συμφωνεί και το 32,7% συμφωνεί απόλυτα. Η έκτη ερώτηση διερευνούσε την αίσθηση των εκπαιδευτικών ΦΑ για το αν οι κίνδυνοι στην πρακτική άσκηση από απόσταση ήταν μεγάλοι για την ασφάλεια των μαθητών/τριών. Σύμφωνα με τις απαντήσεις του πίνακα 2, στην τελευταία στήλη, διαφώνησε απόλυτα το 3,6%, διαφώνησε το 9,1%, δεν ήταν σίγουρος/η το 20,0%, συμφώνησε το 45,5% και συμφώνησε απόλυτα το 21,8%.

Πίνακας 2: Συχνότητες και ποσοστά 4^{ης}, 5^{ης} και 6^{ης} ερώτησης

Βαθμός συμφωνίας	Ερώτηση 4		Ερώτηση 5		Ερώτηση 6	
	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Συχνότητα N	Ποσοστό %
Διαφωνώ απόλυτα	10	18,2%	3	5,5%	2	3,6%
Διαφωνώ	12	21,8%	0	0,0%	5	9,1%
Δεν είμαι σίγουρος	22	40,0%	6	10,9%	11	20,0%
Συμφωνώ	10	18,2%	28	50,9%	25	45,5%
Συμφωνώ απόλυτα	1	1,8%	18	32,7%	12	21,8%
Σύνολα	55	100,0%	55	100,0%	55	100,0%

Στην έβδομη ερώτηση εξετάστηκε το αν από τα μεγαλύτερα προβλήματα στη διδασκαλία της ΦΑ εξ αποστάσεως ήταν η έλλειψη υποδομής (Η/Υ ή tablet) και συνδεσιμότητας από τους μαθητές/τριες και κάποιους εκπαιδευτικούς ΦΑ. Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους στον πίνακα 3, πρώτη στήλη, το 14,5% των εκπαιδευτικών διαφώνησε, το 41,8% συμφώνησε και το 43,7% συμφώνησε απόλυτα. Στην όγδοη ερώτηση: «Πρόβλημα για την πρακτική άσκηση ήταν η έλλειψη κατάλληλου χώρου - δωματίου απαλλαγμένου από επικίνδυνα σημεία και την παρουσία άλλων (αδέρφια, κατοικίδια, παιχνίδια...)» οι απαντήσεις όπως καταγράφονται στον πίνακα 3, μεσαία στήλη, δεικνύουν ότι το 1,8% των Εκπαιδευτικών ΦΑ διαφωνεί απόλυτα, το 7,3% διαφωνεί, το 12,7% δεν είναι σίγουροι, το 47,3% συμφωνεί και το 30,9% συμφωνεί απόλυτα. Η ένατη ερώτηση διερευνούσε το αν δεν ήταν πρόβλημα η πιθανή έκθεση των εκπαιδευτικών ΦΑ και η κριτική των γονέων και συγγενών που

παρακολουθούσαν έμμεσα το μάθημα. Στον πίνακα 3 και τελευταία στήλη, παρατηρήθηκε ότι το 14,5% των Εκπαιδευτικών διαφωνεί απόλυτα, το 32,7% διαφωνεί, το 18,2% δεν είναι σίγουροι, το 29,1% συμφωνεί και το 5,5% συμφωνεί απόλυτα.

Πίνακας 3: Συχνότητες και ποσοστά 7^{ης}, 8^{ης} και 9^{ης} ερώτησης

Βαθμός συμφωνίας	Ερώτηση 7		Ερώτηση 8		Ερώτηση 9	
	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Συχνότητα N	Ποσοστό %
Διαφωνώ απόλυτα	0	0,0%	1	1,8%	8	14,5%
Διαφωνώ	8	14,5%	4	7,3%	18	32,7%
Δεν είμαι σίγουρος	0	0,0%	7	12,7%	10	18,2%
Συμφωνώ	23	41,8%	26	47,3%	16	29,1%
Συμφωνώ απόλυτα	24	43,7%	17	30,9%	3	5,5%
Σύνολα	55	100,0%	55	100,0%	55	100,0%

Η δέκατη ερώτηση εξέταζε το αν δεν ήταν πρόβλημα η έλλειψη υλικού ΦΑ από τους μαθητές/τριες για την πρακτική άσκηση γιατί εύκολα αξιοποιούσαν οι Εκπαιδευτικοί ΦΑ τα αντικείμενα του δωματίου των παιδιών (π.χ. μία καρέκλα, ένα φύλλο χαρτί, κ.λ.π.). Σύμφωνα με τις απαντήσεις του πίνακα 4, στην πρώτη στήλη, το 10,9% διαφωνεί απόλυτα, το 18,2% διαφωνεί, το 21,8% δεν είναι σίγουρο/η, το 45,5% συμφωνεί και το 3,6% συμφωνεί απόλυτα. Η ενδέκατη ερώτηση αφορούσε το αν οι Εκπαιδευτικοί ΦΑ αξιοποίησαν περισσότερο εκπαιδευτικά βίντεο ΦΑ και τα ηλεκτρονικά βιβλία του μαθήματος (ebook) παρά ασχολήθηκαν με την πρακτική άσκηση. Σύμφωνα με την κατανομή των απαντήσεων του πίνακα 4, μεσαία στήλη, φαίνεται πως το 5,5% διαφωνούν απόλυτα, το 14,5% διαφωνούν, το 12,7% δεν είναι σίγουροι, ενώ το 27,3% συμφωνεί και το 40,0% συμφωνεί απόλυτα. Η τελευταία δωδέκατη ερώτηση εξέταζε το αν η εμπειρία των συμμετεχόντων στην εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση ως εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής ήταν θετική. Οι απαντήσεις του πίνακα 4, τελευταία στήλη, καταδεικνύουν ότι σε ποσοστό 10,9% διαφωνούν απόλυτα, σε ποσοστό 45,5% διαφωνούν, το 20,0% δεν είναι σίγουροι, σε ποσοστό 21,8% συμφωνούν και σε ποσοστό 1,8% συμφωνούν απόλυτα.

Πίνακας 4: Συχνότητες και ποσοστά 10^{ης}, 11^{ης} και 12^{ης} ερώτησης

Βαθμός συμφωνίας	Ερώτηση 10		Ερώτηση 11		Ερώτηση 12	
	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Συχνότητα N	Ποσοστό %
Διαφωνώ απόλυτα	6	10,9%	3	5,5%	6	10,9%
Διαφωνώ	10	18,2%	8	14,5%	25	45,5%
Δεν είμαι σίγουρος	12	21,8%	7	12,7%	11	20,0%
Συμφωνώ	25	45,5%	15	27,3%	12	21,8%
Συμφωνώ απόλυτα	2	3,6%	22	40,0%	1	1,8%
Σύνολα	55	100,0%	55	100,0%	55	100,0%

Αποτελέσματα συσχετίσεων μεταβλητών.

Θεωρώντας την κάθε μία ερώτηση ως μία ξεχωριστή εξαρτημένη μεταβλητή και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά που είχαν μόνο δύο ομάδες ως ανεξάρτητες κάθε φορά

κατηγορικές μεταβλητές διενεργήθηκαν t – test για ανεξάρτητα δείγματα. Εξετάστηκαν έτσι κατά σειρά η συσχέτιση των δώδεκα ερωτήσεων και του παράγοντα φύλου, της οικογενειακής κατάστασης (αφού δεν υπήρξαν διαζευγμένοι στο δείγμα θεωρήθηκε ως μεταβλητή με δύο ομάδες) στη συνέχεια, της εκπαιδευτικής βαθμίδας και της υπηρεσιακής κατάστασης, εντέλει. Στα αποτελέσματα των t-test η ανάλυση δεν κατέδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές (sig.2-tailed>0.05) στις περισσότερες περιπτώσεις. Βρέθηκαν μόνο στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους (<0.05) στην ερώτηση 11: MO=3.66±1.328 Παντρεμένων και MO=4.45±0.688 Ανύπαντρων, t(53)=-2.760 p=0.010 και στην ερώτηση 12, που συσχετίζονται με την οικογενειακή κατάσταση: MO=2.66±1.077 Παντρεμένων και MO=3.27±0.647 Ανύπαντρων, t(53)=1.523 p=0.014 καθώς και στην ερώτηση 11 που συσχετίζεται με την εκπαιδευτική βαθμίδα: MO=3.34±1.317 Α/βάθμιων και MO=4.35±0.977 Β/βάθμιων, t(53)=-3.227 p=0.020. Για να διερευνηθούν περαιτέρω τα αποτελέσματα αυτά εξετάστηκαν αναλυτικά οι απαντήσεις των Εκπαιδευτικών ΦΑ στα συγκεκριμένα ερωτήματα. Δημιουργήθηκαν έτσι οι πίνακες 5,6 και 7 που ακολουθούν:

Πίνακας 5 – Συσχέτιση Ερώτησης 11 και Οικογενειακής Κατάστασης

Βαθμός συμφωνίας	Παντρεμένοι(N=44)		Ανύπαντροι(N=11)	
	Συχν.	Ποσοστό	Συχν.	Ποσοστό
Διαφωνώ απόλυτα	4	9,1%	0	0,0%
Διαφωνώ	7	15,9%	0	0,0%
Δεν είμαι σίγουρος/η	6	13,6%	1	9,1%
Συμφωνώ	11	25,0%	4	36,4%
Συμφωνώ απόλυτα	16	36,4%	6	54,5%
Σύνολο	44	100,0%	11	100,0%

Η ερώτηση 11 αφορούσε το αν οι Εκπαιδευτικοί ΦΑ αξιοποίησαν περισσότερο εκπαιδευτικά βίντεο ΦΑ και τα ηλεκτρονικά βιβλία του μαθήματος (ebook) παρά ασχολήθηκαν με την πρακτική άσκηση. Φαίνεται από τον πίνακα 5 ότι οι ανύπαντροι εκπαιδευτικοί ΦΑ του δείγματος σε μεγαλύτερο αθροιστικά ποσοστό 90,9% (συμφωνώ και συμφωνώ απόλυτα) αξιοποίησαν περισσότερο ηλεκτρονικό υλικό από ότι οι παντρεμένοι συναδέλφοί τους (61,4% αθροιστικά).

Πίνακας 6 – Συσχέτιση Ερώτησης 12 και Οικογενειακής Κατάστασης

Βαθμός συμφωνίας	Παντρεμένοι(N=44)		Ανύπαντροι(N=11)	
	Συχν.	Ποσοστό	Συχν.	Ποσοστό
Διαφωνώ απόλυτα	6	13,6%	0	0,0%
Διαφωνώ	16	36,4%	9	81,8%
Δεν είμαι σίγουρος/η	10	22,7%	1	9,1%
Συμφωνώ	11	25,0%	1	9,1%
Συμφωνώ απόλυτα	1	2,3%	0	0,0%
Σύνολο	44	100,0%	11	100,0%

Η ερώτηση 12 διερευνούσε το αν η εμπειρία των συμμετεχόντων στην εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση ως εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής ήταν θετική. Στον πίνακα 6 παρατηρήθηκε ότι οι ανύπαντροι εκπαιδευτικοί ΦΑ σε ποσοστό 81,8% είχαν αρνητική εμπειρία σε σχέση με το 50% (αθροιστικά) των παντρεμένων συναδέλφων τους.

Πίνακας 7 – Συσχέτιση Ερώτησης 11 και Εκπαιδευτικής Βαθμίδας

Βαθμός συμφωνίας	Α/θμια(N=29)	Β/θμια (N=26)
------------------	--------------	---------------

	Συχν.	Ποσοστό	Συχν.	Ποσοστό
Διαφωνώ απόλυτα	3	10,3%	0	0,0%
Διαφωνώ	6	20,7%	2	7,7%
Δεν είμαι σίγουρος/η	4	13,8%	3	11,5%
Συμφωνώ	10	34,5%	5	19,2%
Συμφωνώ απόλυτα	6	20,7%	16	61,6%
Σύνολο	29	100,0%	26	100,0%

Τέλος στον πίνακα 7 παρατηρούμε ότι όσον αφορά την μεγαλύτερη χρήση ηλεκτρονικού υλικού, ότι οι εκπαιδευτικοί ΦΑ της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης χρησιμοποίησαν κυρίως εκπαιδευτικά βίντεο και τα e-book του μαθήματος αγγίζοντας αθροιστικά το 81% σε αντίθεση με τους συναδέλφους τους της Πρωτοβάθμιας που αντίστοιχα είχαν αθροιστικά ποσοστό 55,2%.

Συζήτηση Αποτελεσμάτων

Αναλύοντας τα αποτελέσματα της έρευνας και συνδυάζοντάς τα με τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν παρατηρήθηκε ότι σε πολύ μεγάλο ποσοστό (αθροιστικό του διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ) που ανήλθε στο 78,1% οι ΕΦΑ δεν έμειναν ευχαριστημένοι από την ενημέρωση του Υπουργείου Παιδείας. Σε ποσοστό 50,9% αθροιστικά ούτε η επιμόρφωση που έλαβαν από τον Συντονιστή του μαθήματος ήταν η προσήκουσα. Αντίθετα υποστηρίχθηκαν αρκετά ικανοποιητικά από τη Διεύθυνση του σχολείου τους σε αθροιστικό ποσοστό 65,5% (του συμφωνώ και συμφωνώ απόλυτα). Τα αποτελέσματα αυτά πιστοποιούνται και από άλλες πρόσφατες έρευνες που είτε έχουν δείγμα ΕΦΑ (Ψώχιου, 2021) είτε εκπαιδευτικούς αδιακρίτως ειδικότητας (Ευαγγέλου, 2021; Γιασιράνης, Σοφός, 2021; Γιαβρίμης, Φερεντίνου, 2022; Ζαφειρόπουλος, 2022; Χατζηκυριάκου, 2021).

Με σκεπτικισμό οι ΕΦΑ απάντησαν στο κατά πόσο ήταν δυνατό να ικανοποιηθούν οι στόχοι του μαθήματος με τη χρήση της εξΑΕ, αφού το 40,0% διαφώνησε (αθροιστικά), το 20,0% συμφώνησε και το 40,0% δεν ήταν βέβαιο. Αρνητική εικόνα από την εμπειρία τους στην εξΑΕ είχε αθροιστικά το 56,4%, θετική το 23,6% και το 20,0% δεν ήταν βέβαιο. Παρόμοια αποτελέσματα έχουν και άλλες πρόσφατες έρευνες που αφορούν εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων (Μπεκιάρη, 2021; Αθανάτου & Υφαντόπουλος, 2021; Τσικούδη-Παπαγεωργίου, 2021).

Στα θέματα διδακτικής πρακτικής που ακολουθήθηκαν στη διάρκεια της σύγχρονης εξΑΕ τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ΕΦΑ σε πολύ μεγάλο αθροιστικό ποσοστό του 83,2% ακολούθησαν διαφορετικές προσεγγίσεις. Οι περισσότεροι (67,3%) αξιοποίησαν τα ηλεκτρονικά βιβλία του μαθήματος και άλλους εκπαιδευτικούς ψηφιακούς πόρους και δεν εφάρμοσαν πρακτικά προσαρμοσμένες κινητικές ασκήσεις. Φαίνεται ότι η έλλειψη υποδομής σε ηλεκτρονικά μέσα, δικά τους ή των μαθητών τους ήταν μεγάλο πρόβλημα, αφού σε αθροιστικό ποσοστό 67,3% αντιμετώπισαν τέτοιου είδους δυσκολίες. Ακόμη πρόβλημα για την πρακτική εξάσκηση ήταν η απουσία κατάλληλου, ακίνδυνου χώρου στα παιδικά ή εφηβικά δωμάτια σε ποσοστό αθροιστικά 78,2%. Η έλλειψη κατάλληλου αθλητικού υλικού, ενώ θα περίμενε κανείς να είναι επιπλέον δυσκολία, τελικά ήταν μάλλον ευκαιρία για αξιοποίηση απλών και εύχρηστων ιδεών, όπως μια καρέκλα, ένα χαρτί κ.ά., αφού σε ποσοστό 49,1% βρήκαν τέτοιες λύσεις. Οι δυσκολίες της ηλεκτρονικής υποδομής και της έλλειψης κατάλληλου χώρου πιστοποιήθηκαν και στις έρευνες της Καραγγέλου (2021), της Σαρβάνη (2021) της Μπεκιάρη (2021) και του Χατζηκυριάκου (2021). Διαμοιρασμένες ήταν οι απόψεις τους για το αν η έμμεση έκθεση του μαθήματος σε γονείς και κηδεμόνες ήταν πρόβλημα, με το 34,6% να συμφωνεί, το 18,2% να μην είναι βέβαιο και το 47,2% να διαφωνεί. Ήταν και για τους γονείς μια νέα κατάσταση η περίοδος που εξετάστηκε, η οποία είχε γι' αυτούς δυσκολίες υποστήριξης, άγχος αλλά και οικονομικές επιπτώσεις. Όπως αναφέρει η Ψωχίου (2021) «δεν έχει διαμορφωθεί μια ισχυρή άποψη του κοινωνικού και

οικογενειακού περιγύρου σχετικά με τη χρήση της τηλεκπαίδευσης στο μάθημα της ΦΑ» και αυτό φαίνεται να αντανακλάται στις απόψεις των ΕΦΑ της προκειμένης έρευνας.

Στα ευρήματα της επαγωγικής διερεύνησης της έρευνας παρατηρούμε διαφορές μεταξύ παντρεμένων και ανύπαντρων ΕΦΑ, με τους δεύτερους να χρησιμοποιούν περισσότερο ψηφιακό υλικό (90,9% αθροιστικά προς 61,4% των παντρεμένων) και να έχουν μεγαλύτερη αρνητική εμπειρία από την εξΑΕ (81,8% αθροιστικά) σε σχέση με τους παντρεμένους συναδέλφους τους (50,0%). Ίσως η οικογένεια και η στήριξη που μπορεί να προσφέρει δημιούργησαν θετικότερη διάθεση και καλύτερη αντιμετώπιση των δυσκολιών όπως ήταν ο εγκλεισμός, ο φόβος της νόσησης, οι δυσκολίες της εξΑΕ. Αντίθετα στους ανύπαντρους όλες αυτές οι δυσκολίες συνοδεύόμενες από μοναξιά, έφεραν μάλλον αρνητικότερη διάθεση.

Τέλος ενδιαφέρον προκαλεί το εύρημα ότι οι ΕΦΑ της Δευτεροβάθμιας κατά τη διάρκεια της σύγχρονης εξΑΕ χρησιμοποίησαν ψηφιακό υλικό με ελάχιστη πρακτική εξάσκηση σε ποσοστό 81,0% αθροιστικά, ενώ αντίστοιχα αυτοί της Πρωτοβάθμιας σε ποσοστό 55,2%. Για τα ευρήματα αυτά δεν βρέθηκαν αντίστοιχες συσχετίσεις σε δημοσιευμένες έρευνες ώστε να δύναται να συγκριθούν και μένουν για μελλοντική διερεύνηση.

Συμπεράσματα

Είναι βέβαιο πως η κατάσταση που δημιούργησε η πανδημία του covid-19, προκάλεσε κρίση σε όλους τους ανθρώπους, σε όλες τις κοινωνίες και σε όλους τους φορείς εξουσίας.

Αυτά τα δύο χρόνια (2020-22) που ανεστάλη κατά διαστήματα η κανονική λειτουργία των εκπαιδευτικών δομών, εφαρμόστηκε στα ελληνικά σχολεία μια μορφή εξΑΕ στην οποία μεταφέρθηκε η δια ζώσης διδασκαλία σε εικονικό περιβάλλον (Γιαβρίμης κ.ά. 2022). Οι εκπαιδευτικοί, ιδιαιτέρως στην αρχή, βρέθηκαν ανέτοιμοι, χωρίς οι περισσότεροι κατάλληλη επιμόρφωση, χωρίς κατάλληλο υλικό, να εργάζονται σε πλατφόρμες που πρώτη φορά έβλεπαν, προκειμένου να κρατήσουν τους μαθητές κοντά στην εκπαιδευτική διαδικασία, να ενημερώνουν γονείς και να επιλύουν προβλήματα συχνά ολομόναχοι (Ευαγγέλου, 2021).

Ανάμεσα σε αυτούς βρέθηκαν και οι ΕΦΑ που όφειλαν να γυμνάζουν παιδιά και εφήβους σε συνθήκες αταίριαστες με τη φύση του μαθήματός τους (Ψώχιου, 2021). Η εμπειρία από την υλοποίηση μαθημάτων ΦΑ με τη χρήση εξΑΕ έδειξε ότι η δια ζώσης διδασκαλία δεν υποκαθίσταται. Οι κινητικές ασκήσεις δεν επιτυγχάνονται εύκολα και με ασφάλεια, ιδιαιτέρως στις περιπτώσεις που οι μαθητές και οι μαθήτριες εργάζονται με κλειστές τις κάμερες, ο βιωματικός, ομαδοσυνεργατικός χαρακτήρας του μαθήματος υπολείπεται (Σαρηβασιλείου, 2020).

Η παρούσα έρευνα κατέδειξε τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι ΕΦΑ των σχολείων της Εύβοιας κατά τη διάρκεια της δεύτερης χρονιάς της καραντίνας (2020-21) όταν εργάστηκαν με τρόπους σύγχρονης εξΑΕ. Οι απαντήσεις τους επισήμαναν τις αδυναμίες των αρμοδίων φορέων να τους βοηθήσουν ουσιαστικά. Ανέδειξαν τη βοήθεια που πρόσφερε ο σχολικός περίγυρος στηρίζοντάς τους. Υποστήριξαν την αρνητική τους διάθεση στην εξΑΕ και την αδυναμία τους να επιτύχουν την υλοποίηση των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος του μαθήματος. Κατέδειξαν τις πρακτικές δυσκολίες υλοποίησης του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής από απόσταση. Επιπλέον σε επιμέρους ερωτήματα διαφάνηκαν διαφορές μεταξύ ανύπαντρων και παντρεμένων ΕΦΑ στη χρήση περισσότερου ψηφιακού υλικού και αρνητικότερης συνολικής εμπειρίας από τους πρώτους. Τέλος βρέθηκε ότι οι ΕΦΑ της δευτεροβάθμιας κινήθηκαν περισσότερο στην ασφάλεια των ηλεκτρονικών βιβλίων παρά σε κινητικές δραστηριότητες από τους συναδέλφους τους της πρωτοβάθμιας. Τα συμπεράσματα αυτής της έρευνας, παρά τις δυσκολίες γενίκευσής τους, μπορούν να φανούν χρήσιμα στη μελλοντική οργάνωση επιμορφωτικών δράσεων για τους ΕΦΑ και την εξΑΕ καθώς και στην πιθανή παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού κατάλληλα προσαρμοσμένου στο μάθημα της ΦΑ εξ αποστάσεως.

Παρά τις δυσκολίες, η πρόκληση που δημιούργησαν οι συνθήκες της πανδημίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, ανέδειξαν ευκαιρίες και στους ΕΦΑ. Μέσω της εξΑΕ προσπάθησαν

να προωθήσουν γνωστικούς και κοινωνικοσυναισθηματικούς στόχους του μαθήματος, να ανακαλύψουν και να υλοποιήσουν κατάλληλα προσαρμοσμένες κινητικές ασκήσεις με απλά υλικά και με ασφάλεια, να αναζητήσουν και να εμπλουτίσουν το μάθημά τους με διαδραστικό περιεχόμενο (Σαρηβασιλείου, 2020).

Μελλοντικές έρευνες οφείλουν να διερευνήσουν τον τομέα των ΕΦΑ σε πανελλήνιο επίπεδο σε σχέση με την εξΑΕ, εστιάζοντας στις ανάγκες αυτού του ιδιαίτερου εκπαιδευτικού κλάδου. Ακόμη οι αρμόδιοι φορείς οφείλουν να οργανώσουν επιμόρφωση επικεντρωμένη στην εφαρμογή της εξΑΕ και στον τρόπο παραγωγής κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της ΦΑ από απόσταση. Η εξΑΕ ήρθε για να μείνει στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και μπορεί να βοηθήσει στη μετάβαση σε αυτό που ο Αναστασιάδης (2020) ονομάζει «Ανοιχτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης».

Αναφορές

Cohen, L., Manion, L. & Morisson, K. (2008) *Μεθοδολογία εκπαιδευτική έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. & Bond, A. (2020) The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause review*, 27, 1-12. (Διαθέσιμο: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>, προσπελάστηκε 2/2/2022).

Mason, J. (2010) *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Unesco (2020) *Adverce consequences of school closures*. (Διαθέσιμο: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequen>, προσπελάστηκε στις 5/5/2021).

Αθανάτου, Μ., Υφαντόπουλος, Ν. (2021). Η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 και οι απόψεις των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Στο Α. Σοφός, Α. Κώστας, Γ. Φούζας & Β. Παράσχου(Επιμ.), *Πρακτικά του 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου «Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες: Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις-Αντιλήψεις-Σενάρια- Προοπτικές-Προτάσεις, 3-5 Ιουλίου 2020»* (σσ. 401 - 413). Ηλεκτρονική έκδοση: Ελληνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. (Διαθέσιμο: <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/online-edu/article/viewFile/3250/3316>, προσπελάστηκε στις 2/2/2022).

Αναστασιάδης, Π. (2020). Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID-19: το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοιχτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης». *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 16(2), 20-48. (Διαθέσιμο: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/openjournal/article/view/25506/21066>, προσπελάστηκε στις 12/12/2021).

Αντωνίου, Π. (2017). Σκέψεις για τη σχέση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών με τη Φυσική Αγωγή. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, 10(2-3), 49-54. (Διαθέσιμο: <http://earthlab.uoi.gr/thete/index.php/thete/article/view/283>, προσπελάστηκε στις 31/1/2022).

Γιαβρίμης, Π. Φερεντίνου, Ο. (2022). Επείγουσα απομακρυσμένη εκπαίδευση στην εποχή της καραντίνας. Απόψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. *Επιστήμες της Αγωγής*, 1, 54- 69. (Διαθέσιμο: <http://www.ediamme.edc.uoc.gr/index.php?id=244,0,0,1,0,0>, προσπελάστηκε στις 28/2/2022).

Γιασιράνης, Σ. & Σοφός, Α. (2021). Η αποτίμηση από την πλευρά των εκπαιδευτικών της αξιοποίησης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εν μέσω πανδημίας: Στάσεις, προβλήματα και

προοπτικές. Στο Α. Σοφός, Α. Κώστας, Γ. Φούζας & Β. Παράσχου (Επιμ.), *Πρακτικά του 1^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου «Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες: Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις-Αντιλήψεις-Σενάρια- Προοπτικές-Προτάσεις, 3-5 Ιουλίου 2020»* (σσ. 136 -144). Ηλεκτρονική έκδοση: Ελληνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. (Διαθέσιμο: <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/online-edu/article/view/3221>, προσπελάστηκε στις 2/2/2022).

Δέρρη, Β., Εμμανουηλίδου, Κ., Βασιλειάδου, Ο. (2014). *Το νέο πρόγραμμα για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής στο Δημοτικό. Οδηγός για τον εκπαιδευτικό*. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (Διαθέσιμο: <http://edulil.ekt.gr/edulil/handle/10795/1892>, προσπελάστηκε στις 15/9/2021).

Διγγελίδης, Ν., Μυλωνάς, Δ. Παπαϊωάννου, Α. (2014). Οδηγός για τον Εκπαιδευτικό Φυσικής Αγωγής: Γυμνάσιο. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (Διαθέσιμο στο <http://repository.edulil.gr/edulil/handle/10795/1890>, προσπελάστηκε στις 12/9/2021).

Εμμανουηλίδου, Κ. (2011). *Εξ αποστάσεως εκπαίδευση διδασκόντων Φυσικής Αγωγής στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση μαθητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*. Διδακτορική Διατριβή. ΔΠΘ και Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας: Κομοτηνή. (Διαθέσιμο: <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/handle/11615/89>, προσπελάστηκε στις 27/2/2022).

Ευαγγέλου, Φ. (2021). Οι απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Ηπείρου από την εφαρμογή της εξ αποστάσεως –σύγχρονης και ασύγχρονης – εκπαίδευσης την περίοδο του Covid-19. *Open Education. The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 17(2), 23-40. (Διαθέσιμο: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/openjournal/article/view/25427/22044>, προσπελάστηκε στις 30/1/2022).

Ζαφειρόπουλος, Κ. (2022). *Η δυσάρεστη εμπειρία των εκπαιδευτικών με την τηλεκπαίδευση*. Η Εφημερίδα των Συντακτών (15/1/2022). (Διαθέσιμο: https://www.efsyn.gr/ellada/ekpaideysi/327735_i-dysaresti-empeiria-ton-ekpaideytikon-me-tin-tilekpaideysi, προσπελάστηκε στις 16/1/2022).

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, (2020). *Οδηγός για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό μαθημάτων εξ αποστάσεως*. (Διαθέσιμο στο <https://mathainoumeasfaleis.gov.gr/wp-content/uploads/2020/09/minedu-mathainoumeasfaleis-odigos-ier.pdf>, προσπελάστηκε στις 1/3/2022).

Καραγγέλου, Α. (2021). *Η σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση ως μοχλός επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. ΕΑΠ: Πάτρα. (Διαθέσιμο: <https://aropthesis.eap.gr/handle/repo/53493>, προσπελάστηκε στις 25/1/2022).

Λιοναράκης, Α. (2001). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Πολυμορφική Εκπαίδευση: Προβληματισμοί για μία ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού*. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Απόψεις και προβληματισμοί για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση*, Αθήνα: Προπομπός

Μαχαϊρίδου, Μ., Αντωνίου, Π. (2017). Στάσεις και απόψεις καθηγητών Φυσικής Αγωγής για τη χρήση και την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, 10(2-3), 49-54. (Διαθέσιμο: <http://earthlab.uoi.gr/thete/index.php/thete/article/view/284>, προσπελάστηκε στις 3/11/2021).

Μπεκιάρη, Α. (2021). *Απόψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας σχετικά με τις προκλήσεις, τις δυνατότητες και τις προοπτικές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, όπως αυτή εφαρμόστηκε στην Ελλάδα την περίοδο της πανδημίας του Covid-19*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. Πανεπιστήμιο Πειραιώς: Πειραιάς. (Διαθέσιμο: https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/13990/Bekiari_1925.pdf?sequence=1&isAllowed=y, προσπελάστηκε στις 15/1/2022).

Παπαμίχου, Α. (2019). *Εποικοδομητική διδασκαλία, μεταγνώση και αυτό-αποτελεσματικότητα στη Φυσική Αγωγή: επιδράσεις ενός εξ αποστάσεως επιμορφωτικού προγράμματος σε εκπαιδευτικούς και μαθητές*. Διδακτορική Διατριβή. ΔΠΘ: Κομοτηνή. (Διαθέσιμο: <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/45690>, προσπελάστηκε στις 13/2/2022).

Παπαναστασίου, Κ., Παπαναστασίου, Ε. (2005). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτική Έρευνας*. Λευκωσία : Συγγραφείς.

Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής στο Δημοτικό Σχολείο (2021). (Διαθέσιμο: <https://tinyurl.com/ye2xt6ht>, προσπελάστηκε 4/8/2022).

Σαρβάνη, Β. (2021). *Στην εποχή της Τηλεκπαίδευσης: Απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τα εξ αποστάσεως επιμορφωτικά προγράμματα, τη συμβολή τους στην επαγγελματική ανάπτυξη και στην παροχή εξ αποστάσεως διδασκαλίας, λόγω COVID-19*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία. ΕΑΠ: Πάτρα. (Διαθέσιμο: <https://arothesis.eap.gr/handle/repo/52527>, προσπελάστηκε στις 28/2/2022).

Σαρηβασιλείου, Χ. (επιμ.) (2020). *Διδακτικές πρακτικές στην εξ αποστάσεως διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής*. 4^ο ΠΕΚΕΣ Κεντρικής Μακεδονίας: Σέρρες. (Διαθέσιμο: <https://tinyurl.com/24xm9s3d>, προσπελάστηκε 3/3/2021).

Τζικούδη-Παπαγεωργίου, Χ. (2021). *Επαγγελματική Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών κατά το σχολικό έτος 2020-2021. Εμπειρική έρευνα σε Γυμνάσια και Λύκεια της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης*. *International Journal of Educational Innovation*, 3 (6), 52-63. (Διαθέσιμο: IJIEI VOL3(2021) ISSUE6 (eerek.gr), προσπελάστηκε 3/2/2022).

Χατζηκυριάκου, Ι. (2021). *Η υλοποίηση της υποχρεωτικής σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας (WEBEX) στους μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από την οπτική των εκπαιδευτικών*. *International Journal of Educational Innovation*, 3 (5), 55-68. (Διαθέσιμο: IJIEI_VOL3(2021)_ISSUE5 (eerek.gr), προσπελάστηκε 3/2/2022).

Ψώχιου, Ε. (2021). *Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τη χρήση της τηλεκπαίδευσης στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. ΑΠΘ: Θεσσαλονίκη. (Διαθέσιμο: <http://ikee.lib.auth.gr/record/331337/files/GRI-2021-30600.pdf>, προσπελάστηκε στις 4/2/2022).